

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 4 coroane.
 Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Iubăii cetitori!

In curând se împlineste jumătatea dintâi a anului acestuia și „Foaia Poporului” intră în a doua jumătate din anul al IX-lea al vieții sale.

Credincioasă programului seu și menirii sale de a fi săcile luminătoare pentru talpa terii, pentru teranul român, ea și va urmări mai departe scopul cu aceeași rîvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsele poporului nostru, ca și până acum.

Ea a trăit și a lucrat din toată inima pentru teranul român și pentru oamenii dela țeară și tot astfel va lucra cu îndoit zel și mai departe.

Cei ce au citit „Foaia Poporului” și au avut-o în casă, o știu prețul.

De aceea credem și nădejduim, că ei nu vor lăsa să nu o aibă mai departe și în nădejdea aceasta deschidem nou abonament pentru „Foaia Poporului” pe jumătatea a două a anului curent.

Astfel venim a ruga pe onorații abonenți, ca nu numai să se grăbească a trimite în curând prețul de abonament, dar să și spună tuturor, cu cari se întâlnesc și dau în vorbă, ce este „Foaia Poporului”, cum și pentru cine se luptă ea. Apoi să-i indemnă a abona această foaie, de oarece pe lângă că e bună și făcută anume pentru popor, apoi pentru comercianți și mese-rișăi, este și cea mai ieftină dintre foile românești. — Prețul va fi:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg . . . . . 4 coroane.
 Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.

Pentru România:

Pe un an întreg . . . . . 10 lei.
 Pe o jumătate de an . . . . . 5 lei.

Pentru a putea ține bună rînduială, onorații abonenți, vechi și noi, sună rugăți a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum li s-au trimis deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu fașia sub care primesc foaia, lipită pe dos, așa că trimițatorul nu are decât să-și serie numele seu și cifrele la locurile cuvenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul, la postă.

Abonenții noi sună rugăți a-și serie numele lor și al comunei, foarte curat și cetet, însemnând postă din urmă.

Administrația

„Foaiei Poporului”.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

Se primesc în biroul administrației (strada Poplăci nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oară ban și 12 bani, a treia-oară 10 bani.

MOSÍA.

Al cui e pămîntul, a aceluia e țeară, e o vorbă, pe care zilnic o auzim rostindu-se, dar' nu atât din partea noastră, a celor mai amenințăți, cât mai ales din partea celor ce au pornit, ca pe căi piezișe să ne răpească pămîntul, facîndu-ne, ca rîmânînd fără el, să rîmânem fără țeară. Toate planurile acestea ale lor ar fi însă zădarnice, dacă toți vor țină la moșia lor cu acea dragoste, care-i ferește de a să o încărcă în mod ușuratic cu datorii, cari mai curând ori mai tîrziu le va înghiști.

E adevărat, că și greutățile, în care trăește astăzi proprietarul mic de pămînt, s-au înmulțit față de trecut. Pe deoparte moșile mai mărișoare de acum 40—50 de ani s-au impărțit între 5—10 moștenitori, dările au crescut, celelalte trebuințe ale vieții s-au înmulțit. În față acestor neajunsuri oamenii au căutat însă și lecuire prin o cultură mai înțeleaptă a pămîntului, prin o economie mai rațională de vite și prin formarea de institute, cari să șureze căpătarea de capitale trebuincioase, fără de a fi strivit sub greutatea camitelor, ce îmbuești plătite pentru ele. Si cei ce au înțeles spiritul timpului, urmând povestelor date în privința economiei raționale, folosindu-se de toate mijloacele, ca să scoată din pămîntul lor cel mai mare folos posibil, ear' productele moșiei lor să le valoriseze cât se poate mai bine, nu numai, că n'au dat înapoi cu toate greutățile traiului de azi, ci merg înainte.

Înspri reu să intorsă însă la prea mulți ușurătatea, cu care se pot căpăta împrumuturile, mai ales la bănci. O statistică, din care să putem vedea cât de tare sunt îngreunate moșile românești, nu avem, avem însă statistică pentru țeară întreagă. Si sunt posomorile din seamă afară cifrelor, cari ne arată cât de mulți proprietari de pămînt au ajuns în primejdia de a-și fi perdut moșile lor.

În anul 1899 s-au făcut aproape 500 mii schimbări în proprietatea de pămînt. Dacă toate acestea să fi să-vîrșit în mod firesc, n'ar fi o sumă de spăriat. Dar' 20 de mii din aceste schimbări s-au făcut cu doba, ceea-ce va să zică, că 20 mii de plugari au ajuns la sapă de lemn. Si între aceste vînzări silite au fost multe, multe mii în Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș, aşadar în ținuturile românești.

Mai trist e, că această pustiire a crescut din an în an, după cum se poate vedea din cărțile funduare mai ales. In-

anul 1891 s'au vîndut prin licitație publică 14 mii 978 moșii

in 1892 15 mii	90
, 1893 15	> 363
, 1894 14	> 922
, 1897 18	> 857
, 1898 18	> 70
, 1899 19	> 930,

s'au vîndut deci din 1891 până în 1899, cu sila, pămîntul la 147 mii de plugari. Ce se alege de acestia, vedem zilnic: sau emigreză, luând lumea în cap, ca să se prăpădească cine știe pe unde, sau mor de foame sau intră ca muncitori cu ziua la unul și la altul, prefăcîndu-se din domnul, ce fusese mai înainte, sluga plecată a fiecăruia om, care îi dă o bucată de pâne.

Multe ne povestesc în privința acesta și cărțile băncilor. Abia mai e proprietar de pămînt, care să nu fie înglodat la bănci. Până la finea anului 1899 au fost făcute la băncile din Ungaria împrumuturi cu ipotecă (zălogire) în valoare de 1817 milioane coroane. Numai filialele băncii austro-ungare au dat la proprietarii mici astfel de împrumuturi în suma de 16 mil. cor.

În față acestor cifre așa de strigătoare trebuie fiecare plugar român să-și tragă bine seama, cum își chivernisește avereala, chibzuind bine înainte de a-și zălogi moșioara, care nu e numai a lui, ci precum părinții, moșii și strămoșii lui, cari au muncit întru sudoarea fetii lor, i-au lăsat-o neșirbită, așa să o lase și el copiilor sei, nepoților sei.

Al cui e pămîntul, a aceluia e țeară, nu trebuie uitat nici când, precum nu trebuie uitat, că om liber în adevăratul înțeles al cuvîntului e pe acest pămînt numai plugarul, până când își lucră cum se cade moșia și nu intră în jugul sugrumător al datorilor.

BECK LA SINAI. Luni a fost șeful statului-major general, baron Beck la Sinaia, unde însoțit de o mare suită, s'a prezentat Regelui Carol.

Visita aceasta a dat ansă la diferite combinații, dându-i-se o mare importanță politică.

Pe cînd o părere este, că baronul Beck a rugat în numerole Monarchului nostru pe Regele Carol, să-și trimîtă reprezentanții la manevrele din Ardeal, Politische Correspondenz din Viena îi dă altă însemnatate. Oficiosa vieneză zice, că în cercurile diplomaticice din Viena se comenteză viu visita lui Beck la Sinaia și se consideră ca un fel de răspuns la visita ce a fă-

cum o admiralul rus Birilew la Sofia și Belgrad.

Se svonește și aceea, că Austro-Ungaria și România în vedere stărilor neliniștite din Balcani, intenționează să încheie o convenție militară și visita lui Beck să în legătură cu această intenție.

Sovinism în justiție. Președintele tribunalului din Bistrița a adresat camerii advocațiale din Murăș-Oșorhei o recercare, ca aceasta să îndrumze pe dl advocat Dr. Carol Lang, care în actele înaintate tribunalului folosește inscripția: »Dr. Carl Lang, avocat în Bistritz, Siebenbürgen«, ca în viitor să se folosească de inscripție maghiară, altfel va fi silit să-i reînAPOIEZE actele. Dl. advocat Dr. Lang a înaintat recurs contra acestei volnice dispoziții la ministrul de justiție și de interne.

Armata austro-ungară și armata română. La dineul dat în onoarea sefului statului-major Beck în Sinaia, Regele Carol a mulțumit într-un toast Imperatului și Regelui Francisc Iosif pentru bunătatea sa, zicând, că prezența în Sinaia a atâtător oficeri ai armatei austro-ungare constituie o nouă dovadă despre esențele relațiunii, care există între România și puternicul imperiu vecin. F. Z. M. Beck a esprimat Regelui Carol ceea mai adâncă recunoștință pentru cordiala primire și a zis, că armata austro-ungară admiră calitățile militare ale bravei armate române.

Victoria Fiumanilor. În ultima ședință a reprezentanței din Fiume s-au cunoscut și pertractat ordinațiunile ministrului de interne referitoare la înființarea unui senat guvernial. În sensul acestor ordinațiuni toate comunicările reprezentanței cu senatul guvernial se vor face în limba italiană; afară de aceea în toate afacerile orășenești este declarată ca limbă oficioasă limba italiana.

FOITĂ.

NĀPASTEA.

De I. C. Șoneroniu.

Vezi cum e și lumea asta:
»Fă bine și-așteaptă rău«.
Era singură nevasta
și-i venise boii 'n sat,
Ea s'a pus și m'a chemat
Să-i ajut la adăpat.
Eu m'am dus, căci cum să las
Omul singur la năcaz.
Nici nu știi cum am făcut,
Prind nevasta și-o sărut.

Eată și bărbatul vine!
Eu credeam că-mi mulțumește,
El cu lemnul după mine!
Cine ști ce-aș fi pătit,

Conflict diplomatic. Este cunoscut faptul întemplat în septembrie trecute în Panciova, când poliția de acolo a confiscat cocardele în tricolor sârbesc, ce le purtau mai mulți nuntăși, cetăteni ai Serbiei, veniți la o nuntă în Panciova.

Incidentul însă nu s'a isprăvit cu atâtă. Cetătenii vătămați s'au plâns la guvernul lor, iar acesta a adresat o notă de protest la ministerul nostru de externe, cerând satisfacție pentru vătămarea cetătenilor sârbi din partea organelor politice maghiare...

Agitație panslavistă. Sub titlul acesta ceteam în toile ungurești, că eară s'ar fi descoperit printre Slovaci, ba chiar și printre Ruteni, agitatori, cari așa contra statului. Mișcarea este pornită de societățile Slovacilor și Rutenilor din America, cari pe lângă ajutoare materiale, răspândesc printre trădătoare de patrie și »panslaviste«.

Tot foile ungurești spun acum, că totă treaba se reduce la niște cuvinte mai inflăcărate rostite de niște Slovaci reîntorsi din America liberă, care își uitaseră, că sunt eară în Ungaria.

DIN LUME.

România laudată.

»Frankfurter Zeitung« publică o corespondență din Constantinopol, în care se zice, că România se afiră tot mai mult ca element de pace în Peninsula-Balcanică și că nici-odată ca acum, importanța ei n'a fost aşa de bine apreciată.

Proiect de canalisare rusească.

»Varsavski Dnevnik« aduce știrea, că guvernul rusesc a cerut dela cel austriac planul canalurilor dintre Vistula, San și Nistru. După părerea guvernului rus prin acest canal ușor ar putea fi impreună Marea-Baltică cu Ma-

Dacă nu m'as fi grăbit
Să sar gardul. Om smintit!

Ar fi dat cu lemn 'n mine,
Pentru că 'i-am făcut bine.
Să-i moară boii 'n poiata,
Nu mă mai duc altă-dată.

Poesii poporale.

Din jurul Hârtibaciului.

Culese de Ioan Coliman, soldat.

Frunzuliță de cireș
Tu mândruță ce gândești
Că stau în nădejdea ta
Cășa zice maică-ta.
Dar' eu stau lâng'un părău
Cu nădejdea 'n Dumnezeu,
Să eu stau lângă vălcea
Cu nădejdea 'n Precesta.

Mândră mândruleana mea
Maică-tă-i muiere rea,

rea - Neagră și deci s'ar putea pune în lucrare deja de pe acum acest plan.

Din Africa-sudică.

Guvernul englez a hotărît să trimiță trupe noue în Africa. În septembrie viitoare vor și pleca cei dințai 5000 de oameni. Ministrul Chamberlain a avisat colonile, că e lipsă de contingente noue pentru Africa-sudică.

In seara zilei de 19 Iunie n. s'a ținut la Londra o imposantă adunare în chestia răsboiului. La adunare au participat mai mulți membri ai parlamentului. Au luat cuvântul foșii ministri din teara Cap, Marrinău și Sauer, cari și în parlament voiseră să-și ridice cuvântul în favorul Burilor, dar nu li s'a dat permisiune pentru aceasta. Adunarea a condamnat politica sud-africană a guvernului englez, dar mai ales tratamentul brutal al armatei cu femeile și copiii Burilor, și a provocat guvernul, ca să dea Burilor deplină independență.

In același timp au ținut și aderenții răsboiului o adunare și au voit să contrube adunarea aderenților păcii, aruncând cu petrii asupra edificiului, unde se ținea adunarea. A trebuit să intrevină poliția. Precum se vede, poporațiunea din Londra să îndreaptă tot mai puternic în contra guvernului englez.

In 23 Iunie s'a ținut sub presidenția lordului Salisbury consiliu de ministri, la care au luat parte toți membrii cabinetului. După cum se anunță, consiliul ministrilor a luat hotăriri decizionale în afacerea răsboiului cu Burii, și anume în sensul, că să ceară dela Burii capitulare necondiționată.

Buri se pregătesc pentru o acțiune comună mai mare. Generalul Botha și Delarey se vor împreuna la Amersfort. De Wett se află între Kroonstadt și Vrededorf și înaintează în direcție nordică în nemijlocită apropiere a Pretoriei. Johannesburgul și garnisoana dela Bloemfontein sunt neintrerupt neliniștite de Buri. Sub influența apropiatei ierni, starea sanitară a trupelor engleze e indescriptibil de miserabilă.

Precum se anunță din Capstat cu datul 25 Iunie, numărul Burilor care părăsind în colonia Cap crește repede.

Că umbla prin arături
Făcând la fermecături,
Să mă fermece pe mine
Să te iau mândro pe tine.
Io atuncia te-oi lua
Când maică-tă-a număra
Frunzuța din nouă nuci
Să iarba din nouă lunci
Să atunci și nici atunci.

Dă Doamne pe gândul meu
Să fie codru biréu
Să frunza solgăbiréu
Să trăesc cum o vrea eu.
Tulipanu vițșpan
Să trăesc de-al meu măgan.

De pe valea Nadășului.

Culese de Paul Pușcaș, învățător.

Aloșea! rochie rea,
Noaptea la, noaptea cărpea,
Ziua 'n joc o repezea.
Câte frunze pe-o răchită

Victoria lui De Wett.

Englezii surprinseră lumea cu știrea, că De Wett a suferit o înfrângere grea la Graspan. Dar conform stirilor de mai târziu, pe care cenzura militară nu le-a dat la lumină, se constată, că după o luptă de 6 ore De Wett cu o estraordinară dibacie a silit pe Englezii să se retragă lăsând în mâinile invingătorilor pradă bogată pe câmpul de luptă.

SCRISORI.**Instalarea unui preot.**

Cebza, 1901.

Comuna noastră are aproape 300 familii, toți Români, afară de 10 familii străine. Până la anul 1900 am fost împărțiti în două confesiuni, dar în luna lui Februarie am hotărât cu toții să ne facem toți de o lege, făcându-ne eară gr.-or., cum am fost toți până acum aproape 30 de ani. Deodată cu aceasta am voit să înființăm a doua parochie vacanță și ca nou preot am voit ca să alegem pe fiul economului nostru George Trettie, un tinér foarte talentat și plin de învățătură, dar, durere, căci nu păssem bine spre țintă, când deodată furăm loviți cu o ploaie de minciuni din partea unora din comuna noastră, dar n'au isbutit, căci în luna lui August anul trecut il avurăm ca ales, iar în 17 Maiu a. c. avurăm o bucurie mare primindu-l ca păstor al nostru. Tot poporul în haine de sărbătoare împreună cu un banderiu de călăreți, plecarăm în sir cu toții la gara din Ciacova și întimpinărăm pe acel ce vine în numele Domnului, ca să păstrească pe poporul seu cu pace.

Atunci veni și dl protopop Ioan Pinciu din Ciacova la sf. liturgie, slujind cu tinérul preot. Lacrămi de bucurie inundără fețele noastre văzând că de frumos știe servit sf. liturgie și ce predică plină de învățături ne ține. Această zi a fost pentru noi o zi de mare sărbătoare. Tinérului preot îi dormim fericită sănătate. Doamne al pute-

Pe-atâtea locuri cărpită,
Câte frunze 'n ceealaltă

Pe-atâtea locuri ii spartă.

Are lele-o rochiuță

S'așteaptă domni cu căruță;

Fie barem țigănească,

Numai ca să durăcasă.

Lelea pentr'un laibăraș

Așteaptă domn cu inaș.

Haida muiere la sapă!

Meargă dracu că's beteagă.

Haida muiere la lucru!

Nu m' duc, că'mi plângе pruncu.

Haida muiere la birt!

Stăi bărbate să m' schimb,

Aș veni și neschimbătă,

Dar' mi-or zice blăstemată,

Haida, că m' zăbovesc!

Stăi până m' rumenesc,

C'as veni nerumenită

Și mi-or zice-afurisită.

rilor, luminează mintea poporului tău, ca să poată trăi în pace și dragoste frătească unul cu altul, ca să putem înainta întru mărire lui Dumnezeu.

Linu.

O alegere de subnotar.

Soroștin, Iunie 1901.

Stim. dle Redactor! Vă rog să dați, în coloanele prețuiteme noastre «Foaia Poporului» la următoarele:

Devenind postul de subnotar din comuna noastră, de care se ține și comuna Țăpu, vacant s'a deschis concurs pe ziua de 17 Maiu a. c. Au concurat 2 Români și un Jidan, Lenghel Jakab alias Liblich Isidor, cari au și fost puși toți în candidație de protopretorul cercului Blaj. Comunele amintite sunt locuite în majoritate de Români și puțini Sași. Notarul Doboly Sándor și-a pus carul în petri pentru reușirea lui Liblich și a corteșit pe la membrii ambelor comitete comunale; Românilor au fost la chemarea lor, rușine ne-a făcut numai judele communal Ioan Dancu din Țăpu, care slab de ânger s'a lăsat a fi amăgit de notarul. Sașii la început erau toți pentru Român, când e la votare ne trezim că chiar și Schneider János, diregătorul proprietății «Vereinsbank», deși pe cîventul lui de onoare a promis înaintea comitetului a vota pe Român, votară pe Jidan dimpreună cu toți Sașii, rămânând pe lângă român numai preotul săsesc din Soroștin, cu un Sas din Țăpu. Ba ca să reese Jidanul, protopretorul a eschis dela vot pe membrul din comitet Ioan Aron din Soroștin. Eată un Engel, predicator săsesc în Țăpu, care mai bucuros ține cu un Jidan, care a fost incuat pentru delapidare, când era cassar la posta din Blaj, decât cu un Român. Așa le trebue Românilor; la alte alegeri de comitet vor ști ce să facă. S'a insinuat recurs contra acestei alegeri nedrepte.

Nu pot trece cu vederea a nu aminti pe docentul Dionisiu Stef și judele communal Nicolae Mihăiljan, ambii din comuna curat românească Ohaba, cari, poate ca se scape de Jidan, nu s'au rușinat prin epistole private adresate unor membri români din comitet, a recomanda într'un mod de tot cîlduros pe Jidan, în loc să ne fi făcut atenții mai bine de a ne feri de Jidov ca de cel necurat.

V. M.

La un nou termin.

Earăși am sosit la un nou termin. «Foaia Poporului» bate la ușa iubiților ei cetitori și le zice:

— Vă place să m' aveți și pe mai departe? Vă place să m' vedeți întrând în casele voastre în fiecare săptămână? Cred, că da! căci de mulți ani eu viu la voi regulat și sunt primită cu mare placere. Eu voi fi și de aci înainte tot așa, ca în trecut: vă voi aduce stiri din țară și din toată lumea, vă voi da povești de toate soiurile, versuri, povestiri și istorii minunate, vă voi spune multe bune și frumoase despre nația noastră, despre năcăzurile, suferințele și bucuriile ei... dar ce lipsă să m' laud? Mă cunoașteți foarte bine din trecut, iar pentru viitor eu m' legă-

tuiesc și mai bună, a vă face pe plac și mai mult, ca până aci...

Dar ca să pot face aceasta am lipsă de ajutorul dumneavoastre. Cu el trebuie să-mi hrănesc trupul, care e alcătuit din hărție, împodobită cu slove negre și chipuri, ca astfel să vă pot povesti lucruri frumoase și sfaturi folositoare...

Dela Anul-Nou am intrat de 24 ori în casele d-voastre și n'âm cerut nimic. V' am adus și spus tot felul de lucruri, dar am tăcut despre lipsele mele... Acum viu și eu odată, când sosesc a 25 oară la d-voastră și vă zic:

— Dați-mi ajutor ca să pot merge mai departe pe calea mea, folositoare poporului nostru! Nu cer mult: numai două coroane și apoi eară vă viu de 26 ori, până colo la Anul-Nou, fără să mă plâng, fără să vă cer nimic.

Acest ajutor, la care oamenii i-au dat numele de abonament, să-l trimiteți în curînd, la termin. Vă rog pe toți a fi punctuali în trimiterea lui, căci numai așa pot fi și eu punctuală, numai așa se poate ca să viu și eu fără greșală, fără intrerupere.

Cred și am mare nădejde că d-voastră cu toții îmi veți împlini cererea; cred, că vom rămâne nedespărțiti și pe mai departe, ba cred și aceea, că veți îndemna și pe prietenii și cunoșcuții d-voastre a mă primi în casă și a mă ceti...

În această credință, eată vă mai spun și dorința mea cea mai fericită, cu care-mi încheiu vorbele aceste și care e:

— Să trăească nația noastră românească, să crească, să înflorească!!

Esamene la sate.

Maria-Radna.

In 6 Iunie n. s'a ținut esamene în comuna Maria-Radna. Prezenți la esamen au fost: Dl protop. Vasiliu Beles, dl inv. pens. Ioan Tuducescu, ca comisar consistorial, dl inv. din Șoimoș Georgiu Pleș, ca esmis din partea copului învățătoresc și subsrisul. Fruntași, comitet, popor n'a fost de loc.

După 8 ore a. m. s'a început esamene. Sala era plină de copii și după cum s'a exprimat dl protopop, băieții au umblat la prelegeri regulat, cu puțină excepție. Sala de învățămînt, precum și copiii, sunt provizori cu toate cele de lipsă la învățămînt. Învățătorul A. M. își capătă salarul de 800 cor. anticipando, fără de care mai are un venit de peste 200 cor.

Incepînd a asculta pe elevi și eleve, s'a început o larmă, o batere de băta în băncile școalei, mai pe urmă sudalme. Rugăciuni, cruce nu se învață, cetire ca la începători, la comput nici unul dintre copii nu a fost în stare să facă tema care costă 17 porci, dacă unul e cu 15 cor., până nu a sărit în ajutor comisarul. Așa a fost progresul în școală aceasta, deși dl protopop și-a dat toată silința ca să o aducă la înflorire. Dl învățător și-a căpătat răspînătă cu un nesuficient, dar sperez că în viitor nu va fi așa.

Soimos (lângă M.-Radna).

Esamenul s'a ținut în 10 Iunie c. st. n. Prezenți: dl protopop, dl Ioan Tuducescu, comisar și din partea corpului invățătoresc A. Murășan, preotul Vuculescu, comitetul parochial, dl notar communal, părintii și subscrisul. La 8 ore se începe esamenul în clasa I-a, unde este invățător dl N. Birlea. Răspunsurile erau clare și bune din toate cele propuse, cântarea frumoasă, cu un cîuvînt bucurie, deși salarul e de 600 cor. și nu-l capătă tocmai regulat.

In clasa a II-a, unde este invățător Georgiu Ples, se începe esamenul la 9^{1/2} ore. Din toate obiectele s'a dat răspunsuri bune și precise, ba la limba română chiar uimitoare! (Bravo! Red.) La gimnastică încă s'au produs bine, tot așa cu cântările naționale, doine, apoi cu cele bisericesti; amândoi au înfățișat coruri. Laudă lor, dlui preot Iosif Vuculescu, comitetului parochial și părintilor.

P. Serbu.

De pe Valea Jiului.

Esamenele dela școalele noastre gr.-cat. din protopopiatul Jiului s'au început cu 1 Iunie și s'au terminat în 13 Iunie c. st. n. în prezența M. On. Domn protopop tractual Stefan Radic, care deși cam morbos, n'a pregetat să luceze spre a vedea progresul ce pot invățătorii din districtul d-sale dovedi cu ocazia esamenelor.

Deși poporul nostru din aceste părți se ocupă mai mult cu creșterea viitorilor și împărtășia pe cei mulți îndepărtați, totuși se poate vedea și pot afirma, că în timpul present se interesează de cultură.

In toate comunele, deși nu erau sărbători, popor mult, inteligență în vestimente de sărbătoare s'au prezentat spre a asculta progresul micuților școlari. S'au și convins că invățătorii din protopopiatul Jiului sunt conștii de chemarea lor.

Laudă merită preoții din Valea-Jiului, cari conștii de chemarea lor povătuiesc poporul spre tot ce e bun și folosit și în înțelegere cu invățătorii.

La finea tuturor esamenelor s'au spus dialoage, cântări bisericesti și naționale, încât poporul mergând către casă zicea: nu-mi pare rău că plătesc, că bătări auz multe lucruri frumoase.

In Lupeni au luat parte la esamen o mulțime de oameni dela societatea de mine, invățătorii dela școalele de stat și comună întreagă, cari toți s'au dus să satisfacă de strălucitul esamen. Feste tot, cel mai bun esamen a fost în comuna aceasta, ceea-ce numai măngăitor e, dacă gândim, că școala națională de aici trebuie să rivaliseze cu cea de stat, care are patru invățători.

Ear' bunul și vrednicul nostru protopop, care aproape de 30 ani conduce acest tract, cu ocazia fiecării esamenelor a premiat cu câte o carte două și cu bani pe băieții cei mai buni, punându-le la inimă cultura și ear' cultura. Întorcându-se către cei prezenți ear' le da sfaturi spre a ține la neamul, religia și școala românească.

In comuna Uricani, când dl preot de acolo Nicolae Zugrav a esaminat din religie, am observat că pune întrebare la un băiat, care era în vestimente negre, că să zică cele 10 porunci, dar' băiatul a început să roșe și nici-decât nu voia să zice, deși le știa foarte bine. Intr-un târziu zice băiatul, că el fiind Jidov, nu le zice cu capul gol, ci să-l lase să-și pună pălăria pe cap, atunci le zice. Preotul i-a conces, și le-a zis până în fine bine. Români! să luati invățătură dela puiul acesta de Jid, care deși umblă la școala românească, învață limba românească, dar' religia sa și naționalitatea sa nu o face de rușine, cum sunt unii dintre creștini nostri, că li-e rușine să se țină de obiceiurile strămoșești.

Jianul și participantul.

Ternova (Bănat).

In 17 Iunie a. c. s'a ținut esamenul în prezența dlui protopop Maxim Popovici împreună cu dl comisar Stefan Albu din Reșița-română, ca comisie esaminătoare, începând la orele 8^{1/2}, înainte de ameazi.

Școlarii și școlarițele se arătau toți veseli.

S'au esaminat din toate obiectele, între cari și economia, dându-se răspunsuri bune și curagioase. Fiind vesel și dl protopop, a ținut o vorbire foarte frumoasă către prunci și oaspeți, arătând ce folos putem trage dela invățăturile din școală, să fim tari la credință în sfânta noastră biserică, să iubim biserică și școala noastră românească confesională, după aceea a mulțumit și dlui inv. Petru Dalea, zicând că s'a purtat bine, la acestea oaspeții au strigat să trăească! Invățătorul nostru pe școlarii cei buni după ce au isprăvit cu școala și în deamna a merge să învețe căte o măiestrie. Acum și avem un măiestru cojocar în comună și un al doilea e dus invățăcel să învețe tîmplăritul.

La acestea îi dă mâna de ajutor și harnicul nostru preot Ioan Turnea. La stăruința invățătorului au invățat mulți și glasurile, ca să cânte la sfânta biserică.

Abon. 10048.

Veneția-inferioară.

Joi, în 7/20 Iunie a. c. s'a ținut esamenele cu elevii școalei noastre capitale din Venetia-inferioară. Cu durere trebuie să constatăm, că nici pe departe n'a satisfăcut acest esamen așteptărilor noastre.

Ne dedasem sub fostul vrednic director Ioan Capătă să ascultăm cu plăcere esamenul dela școala noastră. Si cu tot dreptul se pretinde aceasta dela toți invățătorii, cu atât mai virtos dela ai unei școale capitale.

Erau lăudați elevii școalei noastre oriunde continuau, dar' mai ales la Brașov, care lucru îl-au recunoscut și domnii profesori de acolo. Astăzi mergea mersul racului. Căci un esamen mai nemulțumitor ca cel din anul acesta, nici că se putea.

În ce privește disciplina, elevii își faceau impresia, că și când ai avea înainte copiii de 6 ani, adunați la școală în prima zi. Dl comisar s'a văzut sălii în căteva rânduri să-i disciplineze, făcându-i să se școale și să ridice mâinile.

Elevii din clasa II. și III. nu erau de loc să guri în materialul propus, sau care ar fi trebuit propus. Însuși dl director actual la sfîrșitul esamenului în vorbirea de încheiere a recunoscut, că nu a fost în stare să-și instrueze elevii cum cu tot dreptul să arătă pretenție, nici să-i disciplineze și a propus că nici un elev să nu se premieze. Că și când vina pentru sporul cel slab și purtarea cea rea, cum să a expimat dl director, ar purta-o elevii?

Aici a ajuns școala capitală din loc, dela nivelul, unde era sub harnicul director. I. Capătă. Dar' era lucru firesc să fie așa. Căci e lucru firesc, că un om să nu poată îndeplini în același timp și cum se cade mai multe slujbe.

Actualul director nu are vreme să se intereseze de afacerile școlare, pentru că dinsul îndeplinește și oficiul de postă al comunei și mai are și alte ocupații. E drept, că în slujba de director al școalei se îscălește Martin Mateiu, ear' ca magistru postal să subscrive Máté Máté, dar' astăzi tot nu-i poate da calificația pentru două posturi atât de nepotrivate unul cu altul. Rămâne dinsul ca invățător, pe cariera, pentru care s'a pregătit, și poporul nostru îi va fi recunosător. Altădată vom atrage în capul nostru blăstămule nepoților, vom ajunge acolo, că școala noastră, vrednică odată, se va nimici.

Aceste, cred a fi de lipsă, a le face cunoscute în interesul școalei și al poporului din Venetia-inferioară.

Batiz.

In 4 Iunie a. c. s'a ținut esamenul la școala noastră din Batiz, sub conducerea dlui protopop Tit V. Gheaja. Cu bucurie trebuie să constatăm, că pe lângă publicul numeros, au mai luat parte și următorii domnii: Petru Șinca, parohul local, Istvánfy Endre, not. cerc. Török János, vice-not., un invățător și Nicolae Părăian.

Din toate obiectele s'a dat răspunsuri bune și curagioase; cu deosebire a plăcut mult publicului declamările: «Românul nu pierde și o fată pe patul morții», cari au fost foarte bine predăte. Cântările încă au fost bine executate și toate naționale. Resultatul acestui esamen a fost strălucit, încât cu drept cuvînt pot zice, că d-nul inv. Nicolau G. Iordan este pe deplin conștiu de chemarea sa, deși încă tiner, așa, încât poate servi de model celorlați invățători din tract. Sperăm, că d-nul inv. și de aici înainte va lucra tot cu același zel și abnegație, pentru a pute aduce și școala noastră la nivelul celorlațe școale din patrie, dorindu-i astfel viață îndelungată pe cariera sa aleasă. La orele 1^{1/2} M. O. D. protopop încheie esamenul, prin o vorbire frumoasă, îndemnând elevii ca și de aici înainte să ceară școala regulat și să asculte de invățător. La aceasta răspunde On. Domn Petru Șinca, ca director școlar, mulțumind dlui protopop.

Ca premii s'au impărtit bani, donații din partea unui binefăcător al școalei, la mai mulți școlari diligienți.

I. Munteanu

NĂSĘUDENE.

„Asociaționea“ la Sibiu.

Dintre festivitățile ce se vor aranja cu prilegiul adunării generale a „Asociaționii“ din ștan, mai mult promite petrecerea poporală, pentru care s-au și început deja pregătirile.

Apelul publicat de noi în unul din numerei trecuți ai „Foi Pop.“, a fost trimis la 75 preoți, învățători, notari și proprietari fruntași, cari — ca membri esterni ai comitetului aranjator — vor avea să dea ajutorul trebuincios pentru adunarea de obiecte de manufactură țărănească și să îngrijească, ca poporul să ieșe parte în număr cât mai mare la această festivitate. Nu dubităm un moment, că toți bărbații nostri fruntași vor da sprințul lor și vor participa și ei înșiși alătura cu poporul, ca astfel petrecerea poporală să fie cât mai importantă, cât mai splendidă.

Apelul s'a trimis numai la 75 fruntași, de oare ce nu se poate da comitetului aranjator o estensiune prea mare. Avem însă credință, că aceasta nu va împedeca pe ceialalți fruntași a lucra alătura cu membri esterni pentru buna reușită a petrecerii poporale.

În cele următoare dăm lista membrilor esterni ai comitetului aranjator al petrecerii poporale din 22 Septembrie a. c. st. n.:

1. *Alămor*: Simeon Alămorean, preot.
2. *Apoldul-de-jos*: Ioan Orășean, preot.
3. *Armeni*: Moise Opris, comerciant.
4. *Bradu*: Demetru Clain, preot.
5. *Bungard*: Victor Mărginean, notar.
6. *Cacova*: Ioan Hanzu, învățător.
7. *Cornăjel*: Vasile Crișan, notar.
8. *Cristian*: Nicolae Șurean, învățător.
9. *Fofeldea*: D. R. Cordescu, dir. merit.
10. *Frâua*: Teofil Holerga, preot.

11. *Galeș*: Ioan Răchițan, învățător.
12. *Gârbova*: Romul Pop, preot.
13. *Gurariului*: Ioan Manta și Ioașim Muntean, preoți.
14. *Gusterița*: Ioan Stăngu, preot.
15. *Jina*: Dumitru Pamfiloiu, preot și Ioan Străulea, notar.
16. *Lancrăm*: Isidor Blaga și Avram Păcurar, preoți.
17. *Ludoș*: Ioan Cosma, notar.
18. *Marpod*: Florian Bologa, preot.
19. *Mercurea*: Nicolau Simulescu, dir. școlar.
20. *Mohu*: Victor Caraban, notar.
21. *Ocna-Sibiului*: Isaia Henteș și Isaia Popa, preoți.
22. *Orlat*: Dionisie P. Decei, preot.
23. *Poiana*: Ilie Dobrota, preot, Ilie Georgescu, director școlar, Adam Micu, notar.
24. *Poplaca*: Aurel Milea, notar.
25. *Racovița*: Valeriu Florian, preot și Irimie Răduțu, notar.
26. *Răhău*: Nicolae Cărpinișan, preot și Gerasim Cărpinișan, notar.
27. *Răsinari*: Iosif Goga, preot, Dr. Alexandru Andriescu, medic și Emilian Cioran, preot.
28. *Rod*: Dionisie Iuga, notar și Ioan Moga, preot.
29. *Rosia-săsească*: Pompilie Bânda, învățător.
30. *Rusciiori*: Nicolae Sas, notar.
31. *Săcădate*: Constantin Prie, preot și Simeon Grădinari, notar.
32. *Săcel*: Valeriu Pop, notar și Aron Flucuș, preot.
33. *Sadu*: Constantin Popovici, notar și Dumitru Bunea, preot.
34. *Săsciori*: Ioan Halalaiu, notar și Stefan Morariu, învățător.
35. *Sebeșul-interior*: Toma Doican, preot și Alexandru Neagoe, notar.
36. *Sebeșul-superior*: Ioan Mateiu, preot.

37. *Sebeșul-săsesc*: Zevedei Murășan, preot, Petru Opincariu, proprietar, Avram David, dir. școl.

38. *Seica-mare*: Dr. Nicolae Racoța, medic.

39. *Seliște*: Nicolae Hențiu, notar, Ioan Banciu, comerciant și Dumitru Lăpădat, dir. școl.

40. *Sibiel*: Ioan Popescu, proprietar, și Valeriu Popoviciu, preot.

41. *Sibiu*: Iosif Joandrea, proprietar și Toma Joandrea, învățător.

42. *Slimnic*: Clemente Nicula, preot.

43. *Sura-mare*: Nicolae Opris, preot.

44. *Sura-mică*: Aron Mihuleț, preot.

45. *Tălmăcel*: George Comșa, notar.

46. *Tilișca*: Valeriu Milea, notar și Petru Iuga sen., preot.

47. *Topârcea*: Nicolae Hudițan, primar și Iacob Manoil, notar.

48. *Vale*: Sabin Savu, notar și George Itu, preot.

49. *Vestem*: Ieronim Spornic, notar și Teodor Stoia, înv.-dirig.

Povețe despre hrana țărănilor.

V.

Mămăliga și pâne.

Măncarea de căpetenie este mămăliga, care o mânăcam în vreme de dulce (de fruct) și de post, împreună cu alte măncări calde și răci sau chiar goală. Unii săteni mănâncă și pâne.

Mămăliga se face din făină de porumb (cucuruz), în unele locuri se mânâncă mămăligă de meiu, de orz, de hrișcă; cea de orz este foarte hrăni-toare, cea din meiu și de hrișcă este hrăni-toare, are însă mai puțină putere decât cea din mălaiu (cucuruz sau păpușoiu).

Pentru ca mămăliga să fie hrăni-toare, trebuie să fie făcută din mălaiu sănătos, bine fert. Porumbul (păpușoiul) trebuie să se samene de timpuriu, pentru ca să aibă vreme a se coace, să se culeagă după ce a fost bine copt, înaintea începerii ploilor de toamnă, și să se așzeze bine uscat, și nu ud, în hambare ori coșare, însă să fie apărat contra ploii. În anii răi, ploioși, când porumbul nu poate scăpa de stricăciune, să se usuze la soare sau în cuptor, înainte de a se pune în hambar (pătul, coșar). Pătulele și coșarele, în care păstrăm porumbul, să nu fie prea largi, căci atunci nu le străbate aerul și porumbul mucezește. Pătulele și coșarele să fie mult ridicate dela pămînt, pentru ca umezeala să nu ajungă la porumb.

La munte, în locuri unde porumbul (păpușoiul) nu se coace în toți anii, este de trebuință, ca în locul lui să se facă fân ori să se lase vitele să pășu-neze și țărani vor fi mai folosiți.

Porumbul bătut, adeca boabele de porumb întregi luate după știulete (tulei), se păstrează mai bine decât grăunțele de porumb măcinate și făcute mălaiu (făină de păpușoiu); de aceea nu trebuie să se macine deodată o cătăime prea mare de porumb, ci numai atât cât ne trebuie pentru cel mult câte o lună, și făină de porumb (mălaiul) să se tie la un loc uscat, pentru ca să nu se strice. Mălaiul se incinge și mucezește dacă se păstrează la un loc necurat sau umed. Făină făcută din porumb bolnav de mălură ori de tăciune, sau din porumb încins, mu-

cigăit, putred, precum și mălaiul făcut chiar din porumb sănătos și stricat după măcinare, produce pelagra (jupuiala, părleala, pecinginea rea, leprica). Mămăliga făcută din porumb ori mălaiu stricat este amară și are un miros neplăcut. Ne mai poate vătăma mâncarea de mămăligă crudă, care n'a fost bine feartă.

Un morar înțelept nu primește la moară porumb mucezit, fiindcă îi strică petrile de moară.

Din făină de porumb (din mălaiu) se face mămăligă virtoasă, mămăligă subțire, sau terciu, păsat sau terciu din făină măcinată mai mare și feartă cu lapte, turtă în spuză, mălaiu în țest, turtă coaptă în țest, mălaiu cu brânză, mălaiu în tavă și jumeri cu lapte acru, cocoloș (bulz) sau brânză înveluită în mămăligă și coaptă pe cărbuni. Mămăliga mai poate fi primită sau feartă mult. Cea primită, la care se pune făina în apa ferbinte puțin câte puțin, este feartă deopotrivă în toate părțile ei, dar nu este mult feartă; pe când la mămăliga feartă timp indelungat se pune făina toată deodată și se ferbe mult; cu toate astea, unele părți pot rămâne neatinse de apa clocotindă și se pot face cocoloașe, dacă acela care o gătește nu știe să o mestice bine. ■

Mămăliga bine feartă să mistuește mai bine decât mălaiul sau turta, făcută din făină de porumb cu apă și sare, coaptă repede sub țest (capac de fer), fiindcă obicinuit se coace numai pe suprafață, nu însă și la mijloc, în întrul turtei.

Sătenii cu dare de mână mănâncă mămăliga cu carne, pasări, pește, unt, brânză, lapte, ouă, mai ales în sérbaitori; ear' cei săraci, cu ceapă și sare, cu usturoiu verde, cu praz, cu udătură de mujdeiu de usturoiu, de chisăliță de prune verzi ori uscate, de magiun (miere) de prune, de terciu, care-i dă gust; se mai mânâncă mămăliga cu poșircă, adeca cu terciul rămas din prunele ferte la facerea țuiciei și cu drojdii de vin, cari nu sunt sănătoase. Mămăliga chiar goală este hrănită, dacă este gătită din făină de porumb (de păpușoiu) sănătoasă, neîncinsă, nestricată, care a fost păstrată într'un loc uscat; dar pentru-

ca să rămânem sănătoși, trebuie să mai schimbăm mâncarea, să nu mânăcam în toate zilele unul și același lucru.

Mămăliga se mânâncă și prăjită pe cărbuni, ceea-ce fi dă un gust plăcut. Păpara se face din felii de mămăligă, printre cari se pune brânză, se aşeză în tigaie, se pune unt proaspăt și se coace acoperită cu capac.

Pânea și Jimbla se fac din făină de grâu (pâne albă), pe alocurea din făină de săcară, sau din făină de grâu amestecată cu mălaiu (cu făină de păpușoiu). Jimbla și pânea făcută din făină de grâu este mai albă, pânea de săcară are față mai închisă. Pentru ca pânea să fie hrănită, trebuie să fie făcută din grâne sănătoase, din făină bună care n'a fost stricată fiind ținută într'un loc murdar, umed. Făina se amestecă cu apă și cu sare, se frământă bine și i-se adaogă puțin aluat (maia, cocă dospită) ori drojdii de vin ori de bere, pentru ca să se dospească, să crească, și după-ce aluatul a crescut, se fac dintr'insul pâni cari se coc în cupitor bine încălzit. Dacă coca s'a dospit prea multă vreme sau dacă aluatul (maiaua) a fost prea vechiu, atunci pânea devine acră; dacă cuporul n'a fost destul încălzit, sau dacă pânea a stat puțin în cupitor, atunci ea nu se coace bine și rămâne apoasă. Pânea trebuie să fie bine dospită (crescută), bine coaptă, dulce și ușoară. Pânea nedospită, azima, se mistuește greu ca și covrigii.

Lipia este pâne turtită, puțin crescută, coaptă obicinuit în țest. Grâul fert pentru colivă, care se mânâncă la praznice, este hrănită.

VI. Hrăirea copiilor miei.

Femeia însărcinată să nu muncească greu și să se hrănească bine, pentru ca să fie în stare să alăpte copilul; femeia care în vremea sarcinii, pe lângă o lucrare obosită este și rău hrănită, poate să peardă laptele de timpuriu, când copilul mai are trebuință de țită.

Femeia leuză poate mânca lapte dulce, lapte acru, lapte bătut, ciorbă de pasăre sau de vacă, după două ciasuri

Cale lungă
Să le-ajungă.

Și fugiau de scăpăra pământul; dar' șoarecele moarte-și făcea de fugă, când hop că se întâlnesc cu o pisică. Ce-i cumetru șoarece, îl întrebă pisica? Ce să fie, cumetriță dragă?

Vin Turci
Cu măciuci,
Să-mi dau în cap,
Peste cap,
Curge sânge roșior
Ca pusderea pe fuior!

Merg și eu? Aide! Merg ei ce merg și fugreau de rupeau pământul, dar' tot șoarecele înainte și măța după el și ouăle căt colea. Se întâlnesc în drumu-le cu un rac.

— Ce-i, cumetru șoarece? Ce să fie, dragă răcușor:

Vin Turci
Cu măciuci
Să-mi dau în cap,
Peste cap,
Curge sânge roșior
Ca pusderea de fuior!

dela naștere, dacă n'are nici fiori de frig nici căldură, ea poate să mânânce, afară de lăpturi, căte un ou ori altă mâncare ușoară; după ce au trecut 10 zile dela naștere, dacă nu este bolnavă, ea se poate hrăni după obiceiul ei de mai nainte; este însă de trebuință ca mâncarea femeii care alăptează copil, să fie pe căt se poate de hrănită, ca ea să mânânce lăpturi, brânză, carne, pasări, pește, ouă, fasole sleită, mazăre bătută, ciorbă de linte, cartofi. Rachiu să nu bea și să nu se apuce de lucrări grele.

Laptele mamii este singura hrană bună pentru copil; până la împlinirea lunei a șesea, copilul să nu primească nici o altă mâncare, afară dacă mama, neavând lapte destul, este silită să dea copilului, pe lângă țită și lapte de vacă ori de capră. După eșirea celor dintâi doi dinți, se poate da copilului, pe lângă țită și lapte de vacă ori de capră, de oaie, amestecat cu puțină apă feartă, apoi și supă de carne ori de pasăre, mai târziu ouă cu zamă, puțină pâne, puțină mămăligă cu lapte fert. După fiecare alăptare, femeia să-și spele și să steargă sfircurile țităi cu o cărpă curată și moale, pentru ca să preîntimpine crepăturile lor dureroase.

Dacă dăm copilului lapte de vacă cu sticla sugătoare (biberon), trebuie să îngrijim ca acea sticlă să se spele de mai multe ori pe zi cu leșie făcută din cenușe și apoi cu apă. În nici un cas să nu se dea copilului o sugătoare de tulpan, de cărpă umplută cu zăhar și cu pâne sau cu pesmeți, sau cu altă umplătură; astfel de sugătoare strică stomachul copilului și provoacă boală de gură.

Când este peste puțină a se hrăni copilul de către mamă-sa, când ea suferă de o boală mai lungă care o slăbește mult, sau care face să dispară laptele, ori-când se îmbolnăvesc sfircurile țitălor, copilul se încredințează unei alte femei, care are lapte, și numai atunci, când nu găsim o asemenea femeie, copilul se hrănește cu lapte de vacă ori de capră, fert, la început amestecat cu o parte apă feartă; dela a treia lună, cu două părți lapte și o parte apă feartă și dela a șesea lună cu lapte curat.

Merg și eu? Aide! — dacă vrei.

Mai fug ei nițel, când eată că se întâlnesc cu o gâscă.

Ce-i, cumetru șoarece? Ce să fie, gâscă gâgăită:

Tiugă tutuiană
Care căntă
Noaptea pe poiană!
— Vin Turci
Cu măciuci,
Să-mi dau în cap,
Peste cap,
Curge sânge roșior
Ca pusderea de fuior!

Merg și eu să vă ţiu de ură? Aide, dar mai repede că ne omoară Turcii!

Gâscă o ia la fugă, mai în sbor, mai pe jos și fug cu toții nu glumă, până dau de un bordeiu. Dau busna în lăuntru și de frica Turcilor caută fiecare să se ascundă în căte un colțisor.

Așa racul se vîră într'un hărdău cu apă; pisica fugă sub pat, gâscă sboară pe sobă și

De ce are șoarecele ochii gogonați?

— Din popor. —

Ci că un șoarece ar fi stat odată sub o tușă cu ghinde. Așa, stând el sub tușă, se întâmplă să cadă o ghinde și-l lovă în cap. Țiști! bietul șoarece, tulind-o la fugă. Fugia șoarecele de-i scăpărau picioarele, când în cale se întâlnesc cu niște ouă. Ce-i, cumetru șoarece, îl întrebă ele?

Vin Turci
Cu măciuci,
Să-mi dau în cap,
Peste cap,
Curge sânge roșior
Ca pusderea de fuior!*)

Mergem și noi cu tine zis-ai ouăle. Aideti, răspunsu-le-a șoarecile. Merg cu totii ce merg.

*) Pusderea de fuior, remășita bătoasă ce cade sub mătăsă delă cânepă sau în.

Obicinuit copilul se întarcă când a implinit un an. Să nu se întarce copilul deodată și repede, ci să se pregătească cu încetul pentru schimbarea hranei, dându-i-se pe lângă tîță, alte mâncări ușoare, precum lapte de vacă, supă, ou fert cu zamă, gris fert cu lapte, pâne, puțină mămăligă cu lapte, puțin caș dulce. După întârcare, hrana de căpetenie a copilului să fie tot lăpturi și să nu i-se dea poame (fructe), legume crude, murături, mâncări grele de post. Urdinarea (trăpetul) și vîrsătura copiilor mici provin obicinuit din mâncarea de lucruri, cari nu le poate mistui stomachul lor.

Dacă copilul are sete, să i-se dea apă curată; copiii n'au trebuință de vin; toate beuturile spirituoase, mai ales însă rachiul, le sunt vătemătoare.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Păsunatul vitelor.

Dacă ne uităm pe unele locuri pe cîmpurile economilor nostri, vedem că acele din an în an se tot strîmtează cu privire la păsunatul vitelor. O parte însemnată din fănețele naturale, cari mai năntă serviau cu un bun păsunat peste vară, ear' când erau în apărât produceau un bun nutreț peste iarnă, astăzi sunt prefăcute în locuri arătoare. Când ar fi însă, ca acestea locuri arătoare să fie cultivate cu plante de nutreț, tot ar mai fi rînd și seamă, căci acele ar mai suplini încătva nutrețul de peste vară și iarnă, dar' acele sunt sămenate mai cu seamă cu bucate.

Astfel împuținându-se păsunatul de peste vară și nutrețul de peste iarnă al vitelor, urmează foarte natural, ca treptat să se impuțineze și numărul vitelor, ear' împuținându-se aceasta să scadă și puterea roditoare a pămîntului fiindcă acesta nu se mai poate lucra și gunoi cum se cade.

Împrejurarea aceea, că păsunatul și nutrețul vitelor se împuținează, pe cele mai multe locuri vîzând cu ochii,

ouăle săr în foc. Soarecele rămâne pe urmă, și dă din colț în colț, că n'are unde să se bage.

Unde să fugă el, unde să se pitească?

Se duce la hîrdăul cu apă, îl apucă râcul de nas; se duce să se ascundă sub pat, îl sgărie pisica. Se suie pe sobă, găscannii îl ciocnește; fugă să se ascundă la vatra focului, ouăle plesnesc, îl stropesc și-i gogonează ochii.

Și de atunci bietul soarece e cu ochii gogonați!

Din Ciorăști—R. Sărăt. Christen N. Tapu.

Spovada Tiganului.

Preotul. Când te-ai spovedit, măi Tigane?

Tiganul. Când aveau iepurii coarne.

Preotul. Labbiserică când ai fost?

Tiganul. Când aveam popă d'a noast.

a dat de cugetat mulți economisti, cari în cele din urmă s'au convins, că starea actuală nu mai poate dăini, ci economiei vrînd-nevrînd, vor trebui sau să cultive mai multe plante de nutreț, sau pe unde sunt păduri mai mari să se lazuască o parte din acestea și să se prefaceă în păsunaturi și în fănețe naturale.

Păsunaturile din ogoare nu mai corespund astăzi unei economii raționale de vite nici din acea cauză, pentru că deoparte sunt prea strîmte, de altă parte, pentru că și aşa strîmte cum sunt dela un timp când se face ogorul, locurile arătoare se ară și astfel și puțina iarbă, ce a mai fost pe acelea se întoarce cu plugul sub brazde.

Împrejurarea aceea, că peici-coleau economii au mai rupt cu sistemul celor trei câmpuri și mai lasă căte-o parte a câmpului în tot anul în apărât, unde apoi se cultivă plante de nutreț, napi și altele, nu este mulțumitoare, de oare ce crescându-se acelea într'o măsură prea mică sau se consumă peste vară, sau că numai o cantitate de tot mică mai ajunge și până iarna.

Unele comune și aşa cu câmpul ne-comasat, vîzând lipsa păsunatului din ogoare s'au înțeles și au sămenat ogorul întreg cu plante de nutreț, în decurs de căte doi-trei ani, ear' după trecerea acestui timp, le-au sămenat alți doi-trei ani în câmpul sămenăturilor de primăvară și mai pe urmă în a celor de toamnă. Si rezultatul, la care au ajuns prin această schimbare, a fost foarte mulțumitor, pentru că deoparte s'a mai îmbunătățit și pămîntul, de altă parte, pentru că chiar și creșterea vitelor a luat un avînt mai puternic.

Creșterea vitelor a luat avînt prin aceea, că economii au început să țină un soiu mai bun și mai prețios de vite, cari fiind nutriti și peste vară în grăjd, au putut să dea atâtă lapte mai mult, că și lucru să-l poată suporta mai cu succes.

Dar' păsunatul vitelor nu este regulat, nici cu privire la soiul vitelor, ce pasc pe acela. Astfel ni-se dă prilej să vedem pe unele locuri, că adeseori chiar boii și celelalte vite cornute mai mari pasc alătura cu oile și porcii. Pe când

Preotul. Iubit-ai pe tatăl tău?

Tiganul. În toată ziua cu un măcău.

Preotul. Dar' pe iubita mamă-tă?

Tiganul. Până-când se vătă.

Preotul. Furat-ai dela cineva?

Tiganul. Da, și dela dumneata.

Preotul. Îți voi da un canon mare.

Tiganul. Numai să-mi dai și de mâncare.

Preotul. Vei postă patru zile ca să capeți mântuire.

Tiganul. Postesc și o săptămână cu pâne și cu slănină.

Preotul. Făgăduiesc că rău nu vei mai face?

Tiganul. Făgăduesc, numai lumea să-mi dea pace.

se știe, că pe unde pasc aceste două soiuri de animale, vitele cornute stau să piară de foame; deoparte, pentru că oile rup iarbă până în rădăcină, de altă parte, pentru că porcii, cu deosebire primăvara și pe timp ploios, rîmă și înloc fănețele aşa de tare, încât nimicesc cu desevirșire iarbă de pe acelea.

Păsunatul vitelor ar trebui deci regulat astfel, ca cele mai mari să pască la un loc, ear' cele mai mărunte intr'alt loc. Vitele să nu se lase peste tot păsunatul deodată, ci numai treptat cu posta-te, cum se mai zice. Păsunatul ar trebui mai departe sortat astfel, ca cel mai bun să se păstreze pentru vitele de lucru, ear' cel mai puțin bun pentru vitele sterpe și oi.

Păsunatul vitelor ar mai trebui aleas chiar și cu privire la soiul ierburiilor, și anume, ca vitele cornute și oile să nu prea pască pe rovine și bălti, pe unde crește și se desvoaltă cucuta de apă și alte ierburi rele, pe cari măncându-le la olaltă cu alte ierburi, odată se pot umfla să crepe.

Pentru păsunatul vitelor se mai recere, ca și păstorii respectivi să aibă oare-cari cunoștință atât despre natura vitelor, cât și a ierburiilor de pe păsunat, ca în cas de lipsă să poată ajuta și celor dintâi și celor de al doilea. Vitelor să le știe ajuta prin aceea, ca să le înțepe și preumble, ear' ierburiilor să le știe ajuta prin un păscut corespunzător.

Spre scopul acesta ar trebui, ca vitele pe timpul umed să nu se țină prea grămadă la un loc, căci prin aceea se prea calcă păsunatul. Tot așa ar trebui aleas un loc mai steril de iarbă, unde să zacă vitele și la ameazi și peste noapte, dacă cumva dorm și peste noapte în câmp.

Cu privire la durmitul de peste noapte în câmp, cam de regulă se aleg locurile arătoare, cari prin acela se și gunoesc totodată.

Dacă păsunatul este destul de bogat în iarbă, atunci vitele trebuie lăsate pe acela numai până se satură și după aceea se scot afară, de oare ce lăsându-se în continuu pe acela se prea îmbalează și apoi este cunoscut, că vitele cornute nu mai prea pasc în gunoitură. Păsunaturile mai bogate în iarbă trebuie cruțate pentru vitele de lucru, și anume pe când cad lucrurile cele mai grele: ogorul, intorsul, căratul bucatorilor și a.

Cu privire la păsunaturile din pădure, trebuie să observăm aceea, că vitele mai greoale să nu se mină pe coastele și virfurile dealurilor și munților prea șpiși, căci de pe acelea ușor se pot surpa sau altcum primejdul, ci mai pe la poale prin văile și poienile deschise.

De altcum năcazul a învățat pe om că ce fel de vite să țină și crească, și anume: la șes de cele mai mari, pe coastele munților de cele mai mărunte (măcănești), ear' pe virfurile acelora où și capre, cari sunt foarte sprintene și ușoare.

Ioan Georgescu.

Tragēnul la cai.

Tragēnul este o boală, pe care o capătă mai cu seamă caii de 2—4 ani. Ea e un fel de catar (troagnă, troaină) a tuturor pelițelor mucoase dela cap. Boala începe mai totdeauna cu friguri, animalul se arată fără de voe, poftă de mâncare lipsește de obiceiu, capul și gâtul și-l ține întins. Din nasul cu peliță mucoasă înroșită curge la început o zeamă apătoasă, care se face mai târziu băloasă și chiar pureioasă. Dacă se desvoală rău boala, se arată în capul gâtului și înainte între fălcii niște umflături, cari sparg de regulă. Îndată ce au spart, a trecut primejdia cea mare. Se întemplă însă uneori de întreaga peliță din nas se umple cu nodulețe, cari puroiează mai târziu. În casul acesta se întemplă uneori de mor caii.

Cauza boalei e molipsirea, care e legată însă și de răceală.

Caii bolnavi trebuie ținuți într-un grăjd de aerisit, sbicit, — fără curent și cu asternut uscat. Nutrețul să fie ușor de măstuit și dat în formă de cir. Cel mai bun nutreț sunt tărițele, turta de in și îndeosebi morcovii (murele). Calul, care e greu bolnav, trebuie separat de ceialalți, căci e constatat, că boala e molipsitoare. Bun leac e și jneapănu, care se folosește în două feluri: mestecăm boanele zdrobite printre tărițe, ear' din virfurile verzi ale jneapănu lui facem o zamă, pe care o turnăm cât mai ferbinte peste celalalt nutreț. Când n'ar sparge umflăturile singure, le legăm cu cărpa muiată în apă ferbinte ca să ne înmoiaie.

Când umflăturile gâlcilor sunt tari și nedureroase, ear' din nări curg bale, poate fi vorba de mucoare (muci). Fiind asta o boală foarte primejdioasă și pentru oameni, trebuie chemat veterinarul (doctorul de vite).

O carte bună.

In editura W. Krafft în Sibiu a apărut „Drepturile și datorințele invățătorilor confesionali români, de invățătorul P. Conda. Prețul de boltă e de cor. 3.50. Se poate procura dela toate librăriile. Causa nemulțumirii și conflictului, ce adesea se iveste între invățător și autoritățile școlare, în cele mai multe cazuri nu e alta decât necunoașterea drepturilor și datorințelor, — atât din partea invățătorilor, cât și a autorităților școlare. Invățătorii mai vechi se mai știu orienta în unele afaceri pe baza experienței, cei noi sunt aproape cu totul neorientați asupra datorințelor, și mai ales asupra drepturilor, ce le compet. Cartea domnului Conda e menită să pună capăt acestor triste stări de lucruri, dând indigetirile cele mai de lipsă în toate afacerile ce privesc pe invățători, pe scaunele școl. și pe inspectorii de școală confesionale.

Recomandăm această carte tuturor invățătorilor conștiți de chemarea lor, căci să nu e iertat să lipsească de pe masa nici unui invățător. Îndeosebi recomandăm cartea aceasta și dlor preoți și senatelor școlare, ca să o procure din fondurile școlare ori bisericesti pe seama bibliotecilor parochiale și școlare, căci mare e folosul, ce-l vor obține, avându-o totdeauna la îndemână.

SFATURI.

Păstrarea lemnului în pămînt. Stilpii împlântați în pămînt se apără de putrezire în modul următor: aproape de locul, unde ajunge suprafața pămîntului, sfredelim pieziș de sus în jos o gaură largă de 1 cm., pe care o umplim cu carbolineum și o aştuăm cu un dop de lemn. După cum va fi și lemnul, carbolineul trece în el în 2—3 zile; umplînd atunci gaura din nou, continuăm în felul acesta până când lemnul nu mai e nici după 8 zile în stare să bee fluiditatea aceasta. Carbolineul nu lasă să intre apa în lemn, pe care-l păstrează pentru timp nemărginit. La tot casul mijlocul acesta e mai bun ca ungerea pe din afară a lemnului.

Contra căderii părului recomandă un medic următoarea cură: Frecăm capul cu săpun alb 10—15 minute și-l spălăm apoi cu apă căldicică, care să fie din zi în zi tot mai rece. După asta îl spălăm cu o soluție de sublimat, compusă din $\frac{1}{2}$ gr. sublimat, 150 gr. apă, 50 gr. glicerina și 50 gr. apă de Colonia. Îl frecăm apoi cu o soluție de naftol, compusă din 200 gr. spirit curat și $\frac{1}{4}$ gr. naftol, pe urmă îl ungem până la piele cu o amestecatură de 2 gr. acid de salicil, 3 gr. tintură de Benzoe și 100 gr. ulei de mandule. Cura aceasta o urmăm mai multe săptămâni de-arîndul în fiecare zi și e bine ca și după aceea să ne mai ținem de ea câteva luni, frecând capul de 2 ori pe săptămână în felul arătat.

Cum să apărăm curechiul contra omidelor. Unul dintre mijloacele cele mai însemnate pentru scutirea curechiului contra omidelor este: stirparea ouelor acestora.

Fluturele de varză își așează ouele, începând de pe la mijlocul lui Maiu, în mici grămăjoare pe partea din jos a foilor plantelor noastre de grădină. Ouile au coloare galbină. Stirparea se întimplă prin trecerea pe rînd dela legumă la legumă și turting, atât ouele cât și micile omide cari s'ar fi ivit, cu ajutorul unei hârtii. Hârtia n'are altă menire, decât scutirea mânii contra necurățeniei. În Iulie se arată a doua generație, adecă al doilea rînd de fluturi, cari depun și ei ouele, de astădată însă numai pe frunzele curechiului. Dacă nimicirea ouelor din prima generație a fost de dorit, nimicirea ouelor din a doua generație, adecă din Iulie, este neapărat trebuincioasă, ca cel mai bun mijloc contra stirpirii omidelor și în urmare pentru încungurarea pagubelor ce ele ar pricinui.

Cine aşadar în Iulie, din 4 în 4 zile, merge dela fir la fir de curechiu strivind ouele, nu va fi silit mai târziu să culeagă cu zilele de cap omidele reslașite de-arîndul pe toate frunzele curechiului și adesea nici chiar cu chipul acesta să nu fie în stare să-și mantuie curechiul de acesti dușmani primejdioși.

Știri economice.

Meseriașii de pe moșii. Ministerul de comerț a hotărît, că meseriașii angajați la moșile mari ca ferari, butnari etc. nu trebuie să-și scoată concesiune, dacă nu lucră și pentru alții.

Recolta din România în anul acesta. Raportul ministrului de domenii comunică în privința aceasta următoarele:

Asupra culturilor făcute în anul agricol curent, nu cunoaștem până acum decât evaluările provizorii ale întinderii sămănăturilor din toamna anului 1900. Tot ca evaluării aproximativă putem aprecia, că întinderea sămănăturilor de grâu va cuprinde anul acesta, împreună cu cel din primăvară, o suprafață de 1,600.000 hectare, ear' porumbul 2,100.000 hectare.

Recolta grâului, după științele prime din județe, promite și foarte bună. Luând de basă recoltele cele mai bune din anii trecuți, s'ar putea evalua producția totală a terii la circa 27 milioane hectolitri, dacă timpul favorabil de până acum va continua până la strînsul recoltei.

În privința producției porumbului nu putem până acum face nici o evaluare, fiind prea de timpuriu.

Anul trecut recolta porumbului din țeară s'a ridicat în total la 29,860.000 hectolitri. Scăzând din această producție cantitatea necesară pentru hrana, sămânță și întrebunțare industrială, în cursul unui an, care se poate evalua la 16,430.000 hectolitri porumb, rămâne 13,430.000 pentru export. Din această sumă s'a esportat, în timpul de la 1 Noemvrie 1900 până la 1 Maiu 1901, o cantitate de 421,481.677 chlgr., după cum comunică ministerul de finanțe. Această cantitate reprezintă 5,520.000 hectolitri și 76.4 chlgr. hectolitrul; s'a determinat această greutate după calculele făcute asupra transacțiunilor urmate în porturi dela 1 Ianuarie până la 1 Aprilie a.c.

Resultă deci, că la 1 Maiu 1901 cantitatea de porumb disponibilă pentru export era de 7,910.000 hectolitri.

Replătirea vadiului trebuie făcută în cel mult 4 săptămâni socotite dela ziua pertractării ofertelor.

La tirgul de vite din Cluj s'au vândut 1392 vite cornute, 314 cai, 478 porci.

Stergerea casselor comitatense. După primirea noului proiect de lege, care va fi înaintat de Szell dietei, întreaga administrare a banilor comitatensi va trece la perceptoarele reg-

Esportul nostru de făină. În primul pătrar al acestui an s'au esportat din Ungaria 251.459 măji m. de făină, dintre cari 119.453 în Anglia.

Rapița în România. Recolta rapitei din anul acesta este satisfăcătoare în cele mai multe județe ale țării.

CRONICA.

Nou paroch in Panciova. Duminecă, în 16 Iunie st. n. a fost instalarea noului paroch al Panciovei, păr. *Iancu Cerbu*. Instalarea a fost săvîrșită de dl protopresbiter *Trifon Miclea*, care în calde cuvinte a accentuat meritele foștului administrator, păr. *Stroca*, și menirea noului paroch în situația actuală. Dl *Stroca* mulțumește poporenilor pentru sprijinul dat în conducerea afacerilor bisericesti, relevând îndeosebi activitatea ce trebuie desfășrată în Panciova pentru dezvoltarea limbii, culturii și sentimentului național românesc, și contra zădănicirei influenței sârbești. Dl *Cerbu* într-o lungă vorbire a dezvoltat programul activității sale viitoare, promînând solemn, că numai intereselor poporului român își va sacrifica întreagă viață sa.

Pictorul Nicolae Bran, distinsul nostru compatriot, autorul celebrului tablou național *„Peneș Curcanul”*, care de câțiva ani petrece timpul de vară în regiunea Brașovului, pentru a luce schițe originale din ținuturile romantice ale Ardealului și ale poporului nostru de aici, — va expune Duminecă la școala de bele-arte din București un nou tablou al său, care reprezintă o ședință a curții cu jurați, pe când se judeca procesul complotului bulgăresc.

Generalul Beck, șeful statului-major austriac, a fost zilele acestea și în Sibiu. El a umblat prin Transilvania întreagă, a fost — după cum am spus — chiar și la Sinaia, unde ca ospăt al Regelui român a ținut o vorbire, în care a lăudat vitejia soldatului român dovedită mai în urmă și la Plevna. Călătoria aceasta prin Transilvania a făcut-o, zice-se, în vedere marilor manevre, cari se vor ține în anul 1902 înspre granița Moldovei. De pe timpul, când era oficer în Sibiu, înainte cu 24 ani, se povestește următoarea anecdată: Într-o Duminecă s'a dus la Seliște, ca să vadă frumoasele jocuri naționale românești. Între jucători vede și un soldat, pe care-l întrebă dela ce regiment e. Soldatul răspunde: „Regiment țvai saini caisini conini hohaihai ițirțog cal făr’ de neamț”, în loc să zică „Regiment zwei seiner kaiserlichen königlichen Hoheit Erzherzog Karl Ferdinand”. Generalul Beck, care știe românește, a răs una bună și l-a dăruit cu 5 florini, ca să facă cinstă la fete.

Espoziție industrială în Sebesul-săsesc. Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș „Andreiana” proiectează aranjarea unei expoziții profesionale și industriale de casă în Sebesul-săsesc.

Vor expune învățăcei, sodalii, măiestri și țărani din Sebeș și jur. Pot să expună și măiestri și sodalii din alte părți, ceea-ce fără indoială ar contribui la o mai bună reușită a expoziției.

Ziua deschiderii expoziției e fixată pe 29 Iunie st. v., ziua de Sân-Petru. Premiile și diplomele se vor împărți la încheiere, care va urma circa la două săptămâni.

Obiectele din afară se primesc și sunt a se trimite la adresa reuniunii cel mult până la 27 Iunie v.

Detailuri se vor publica ulterior.

300 de oameni înecati. Se depezează din Roanoke, un oraș în Virginia, că la Pocahontas în urma ruperii unor zăgazuri s'a înecat 300 de oameni. Apa a rupt cu sine case întregi și a spălat linia ferată pe o distanță de 25–30 de miluri.

Populația marilor puteri. În 6 state mari din Europa s'a făcut în timpul din urmă conscripția locuitorilor. Pe baza datelor dobândite marele statistician francez, *Bertillon*, a compus o interesantă statistică, din care se vede, că de 50 de ani începând cu 1850, populația Europei au arătat următorul spor în numărul locuitorilor:

	1850	1900	Sporul
Austro-Ungaria	30,727,000	45,107,000	14,380,000
Germania	35,397,000	56,345,000	20,948,000
Rusia și Finlanda	66,714,000	128,896,000	62,182,000
Anglia	27,389,000	41,484,000	14,115,000
Francia	35,260,000	38,600,000	3,340,000
Italia	23,617,000	32,440,000	8,132,000

Foc. În comună Folt de lângă Orăștie a izbucnit în 20 c. un foc izcat din cauza unui copil, care s'a jucat cu lemnus (cătrâniș, chibrite). Fiind un vînt puternic, focul s'a răspândit curând, arând 35 de case, vite și bucăte. La stingerea focului au ajutat mult și 2 comande de câte 50 de feciori din regimenterile nr. 63 și 64, care abia au izbutit să stingă focul de cătră ziua. Paguba se urcă la vre-o 30.000 fl. *Asigurări au fost foarte puțini.*

Ursii s-au arătat pe Măgura-Cisnădiei (lângă Sibiu). În noaptea de Duminecă spre Luni au atacat niște cai pe care i-au incoltit rău.

Căzaci și curătenie. Din Petersburg se scrie, că ministrul de răsboiu a dat poruncă tuturor hatmanilor căzăceaști, să facă la toate stațiunile, unde sunt Căzaci, scalde. Căzacul e cel mai mare dușman al curăteniei și un proverb al lui zice: „Ursul nu se spală, nu se pieptenă și tot li-e frică de el”. Multă nu s-au scăldat de când i-a scăldat moașa. Între Căzaciile dela Don au fost în anul 1900 59 de mii cu boale de piele proveniente din necurătenie.

Feriți-vă! Niște Români din Revă-Satu-nou (Bănat) și-au vîndut recolta de pe câmp Jidanului Löwy, de bună seamă pe un preț de nimic și obligându-se, că dacă nu vor putea bucatele, să i-le plătească ei după cum va fi prețul în Panciova. Venindu-le mintea cea de pe urmă a Românilor, s'a plâns la tribunalul din Biserica-albă, care a condamnat pe Jidan pentru cămătărie la 14 zile închisoare și 900 cor. în bani. Tabla reg. și Curia a nimicit această sentință, așa că neprevăzătorii Români vor rămâne de pagubă. Feriți-vă!

O rupere de nori colosală a fost ieri la Blaj, la 4½ ore p. m. La 4 ore 45 m. a început apoi a bate ghița (ca ouăle de porumb), care a ținut 10 minute.

Milionari români în Transvaal. Revista franceză *„L'Illustration”* publică în numărul seu din urmă o ilustrație reprezentând redeschiderea solemnă, în prezența generalisimului Kitchener, a unor mine de aur din Johannesburg. Sărbarea redeschiderii a fost presidată de d-nii George și L. Albu, directorii și proprietarii de mine. Lumea se întrebă, cine sunt d-nii G. și L. Albu? Sunt doi frați români din Galați, care încă din 1875 au plecat din Galați la Alexandria, apoi în Indii și în Anglia, și dela 1883 se află în Transvaal, unde prin muncă au devenit proprietarii a două mine din cele mai mari. Amândoi sunt archimilionari.

Comitetul macedonean. Judecătoria a sistat cercetarea în contra a 6 membri ai comitetului macedonean și i-a pus în libertate. Dimpotrivă cu Sarafoff mai sunt arestați numai trei membri ai comitetului macedonean.

Judecata poporului. În Bánhegyes (Crișana) au venit săptămâna trecută 2 domni (?), cari ziceau că sunt ingineri și au venit să namească lucrători pentru lucrările dela canalul Bega. S-au înștiințat peste 200 de însăși, trebuind să depună fiecare câte 3 cor. Cei doi domni pungași s-au dus apoi în comunele Pitvaros și Feliac, unde au făcut aceeași ipravă. Reintorcându-se la Bánhegyes, s'a aflat, că sunt niște îngelaitori și lucrătorii infuriați au năvălit asupra lor, omorind pe unul, Leisch, în bătăi, iar pe celalalt, Kreitzer, lăsându-l aproape mort.

Nou telegraf fără sîrmă a inventat — precum scrie *„Matin”* din Paris — colonelul rus Pilondski. La acest telegraf curentul e dus nu prin aer, ci prin pămînt. De însemnat este, că prin pămînt curentul e cu mult mai puternic ca prin aer.

O sentință anulată. Precum scrie *„Deșteptarea din Cernăuți, curtea austriacă de cassatie din Viena a anulat sentința*, prin care dl Ath. Gherman, redactor al *„Deșteptării”* a fost condamnat la 2 luni temniță, și a îndrumat reînceperea procesului la altă curte cu jurați.

La școala română gr.or. din Seliște la finea anului școlar 1900/1901 esamenele publice se vor ține Vineri, în 22 Iunie și Sâmbătă, 23 Iunie v. Sâmbătă după ameazi se vor ține dela 2–4 esamenele cu cursul I., II. și III. de repetiție economică; dela 4–5 producții cu jocuri și cântări, cu copiii și copile din asil; dela orele 6–7, producția de cântări și declamări cu elevii din toate clasele. Duminecă, în 24 Iunie st. v. la orele 8 a. m. participă toți elevii și elevele la liturgie, unde se face încheierea festivă a anului școlar cu cuvînt occasional de directorul școalei, premieră elevilor, rugăciunea de încheierea a P. O. D. protopresbiter Dr. Ioan Stroia, ca comisar al esamenelor. În decursul zilelor de esamen lucrurile de mâna ale elevilor vor fi espuse în una din salele școalei. Seliște, în 6/19 Iunie 1901.

Direcția școalei. — In Brașov se vor ține esamenele la școala elementară din 16–19 Iunie c.

„Episcopul Transilvaniei”. Foile maghiare protestante au făcut mare svin contra episcopului grof Majláth, care se folosește de titlul *„Episcopus Transylvaniae”*. Reformații ardeleni au trimis o adresă parlamentului, în care cer interzicerea folosirii titlului de episcop al Transilvaniei din partea lui Majláth. Ministrul Wlassics a dat un răspuns la această adresă, în care spune, că dela 1405 până la 1848 în 61 articoli de lege obvîne titlul de *„Episcopus Transylvaniae”*. Conte Majláth deci este îndreptățit să folosească acest titlu.

Glorie câștigată cu bani. Redactorul dela *„Leipziger Neuesten Nachrichten”* a dat la lumină lucruri sensaționale despre felul, cum Englezii au căutat să seducă lumea cu știri minciinoase referitoare la evenimentele răbboiului sud-african. Dacă în realitate armatele engleze n'au putut dobândi nici o glorie, Englezii au avut grija, că cel puțin pe hârtie să câștige victorii glo-roase asupra Burilor. Mărireasa pe hârtie însă a costat o mulțime de parafile. Numai pentru câteva zile germane din Berlin și din Köln s'au dat 8,200,000 de mărci. Se înțelege, că în chipul acesta victoriile Englezilor se țineau dinț în coloanele respectivelor zare.

CEHII ȘI FRANCEZII. Lupta purtată cu atată energie de poporul ceh pentru asigurarea și redobândirea drepturilor naționale, a ajuns la rezultate splendide nu mai în interiorul monarhiei, ci și în fața străinătății. Astfel cu ocazia sărbătorii naționale a Cehilor, »Socol«, senatul parizian va fi reprezentat prin o deputație. Atât orașul Praga, cât și orașele cehi, prin cări vor trece distinși oaspeți fac mari pregătiri pentru primirea lor. E o nouă dovedă aceasta cum marile națiuni europene știu prețul pe acelle popoare, cări sunt în stare să desvoalte o energie impunătoare în lupta lor de existență.

Din negrijă. În Timișoara și-a lăsat o mamă copilul ei în vîrstă de vre-o 5 ani singur acasă. Jucându-se cu aprinjoare (lemnuse), a aprins patul și copilul s'a înădușit. Mama a fost depusă cu temniță, pentru că a lăsat un copil mic fără supraveghere.

Cursul de desemn, despre care am scris și noi, va începe aici în Sibiu, la 8 Iulie 1901, 10 ore a. m. Participanții să se întâlnesc însă mai curând la dl Martin Schuster, strada Turnului, 29, et. I.

Tempestăți. În Lunca-Sprie, Sitan și Dugești (Bihor-Crișana) s'a descărcat o vreme grea, care a nimicit bucatele de pe câmp. Apele cele mari au dus chiar și case, ear' vijelia a scos pomi bătrâni din rădăcină.

— În Iencești (Crișana) a trăsnit în turnul bisericei, care s'a aprins, arzând până la pămînt.

— În 25 Iunie n. s'a descărcat o furtună mare asupra comunelor Scorei și Sărata. Furtuna s'a inceput cu grindină și peatră, care a fost de mărimea alunelor celor mari. Aceasta a nimicit o parte însemnată a holdelor, cînepelor și legumelor. În decursul furtunei trăsnetul a lovit în ciurda de vite, unde a omorit două bivolișe. Potopul, care a urmat după furtună, a umflat văile, cări revîrsându-se din alviile lor, au inecat o parte însemnată de sânațe și sămănături. Dauna făcută de această furtună este de tot însemnată pentru bietul tîran, care în roadele câmpului își pune toată nădejdea. Din Sărata se aude, că potopul ar fi inecat și câteva vite.

De ale martirilor. În Eghipet s'a descoperit din nou niște morminte vechi. Intr'unul din acestea s'a aflat și trupul unei mucenice, al cărei cap fusese tăiat în goanele contra creștinilor. Pielea de pe mâni și de pe picioare fi este arsă tot în munci. În sicru s'a aflat niște mătăni, o cruce de metal, un buchet de trandafiri și unul de faiachiu, o corcă și o ulcică. Tot în locul acesta s'a aflat și corpul unui pustnic, care a fost îngropat cu toate instrumentele, cu cări se chinuia el, până a fost în viață. Pe piept are o cruce de fer, grea de $3\frac{1}{2}$, chigr.; mijlocul fi este încins cu cercuri groase de fer, ear' picioarele cu varigi puternice de fer, pe cări nu le-ar putea desface, fără să-i zdrobească oasele. Morții acestia sunt înmormântați înainte de asta cu 1650 de ani.

Greva din Regia a incetat, începând cu muncitorii care să lucre, după ce li-s-au făgăduit îndreptarea unora din nedreptăjile ce le suferau. Cât de aprinse au fost sufletele, se vede și din casul următor: Un conducător de tren avea un fiu muncitor la băile de acolo. Acesta, cu toate certele tatălui seu, n'a vrut să se lăpede de soții lui și să înceapă munca fără învoiearea lor. Lucrul acesta așa l-a infuriat pe tatăl seu, încât l-a impuscat. Bătrânelul e acum în temniță.

Si-a ucis fiica. Un plugar din Knin (Austria) s'a dus cu fiică-sa la tirg, unde a vîndut o păreche de boi, pe cări a luat 250 fl. Doi mîșei s'a luat după ei. Pe drum fata, care avea și banii, a mers înainte. Nu trece mult, și cei doi tâlhari năvălesc asupra lui, îl gătesc, îl bat, până-l omoară, dar nu află nici un ban la el. Biata fată, care observase totul, fugă îngrozită până la o colibă, unde povestea unei femei totul. Femeia se arăta plină de milă și o poftă în casă. Nu este mult venirea cei doi ucigași, dintre cări unul era proprietarul colibei, fără-ca să-i cunoască fata. Aceștia îi făgăduiră, că des de dimineață îi vor ajuta să caute pe tatăl ei. Fata se culcă alătura copila tâlhărului, care era de aceeași mărime. După ce au adormit, cei doi hotărîră să o omoare și să o ardă, dar numai de cătră ziua. În decursul nopții fata se sculă și ești afară. Reîntorcându-se, află pe fata gazdei de cătră marginea patului. Ca să nu o pomenească, se culcă ea de cătră părete. De cătră ziua tâlhării înățără pe propria fată a unuia dintre ei, o omorîră, o tăiară bucăți și o arseră. Ceealaltă fată se folosește de momentul, când ei își ocupă cu această grozavă faptă, și fugă numai în iie. Pe drum întâlni niște gendarmi, cărorale spuse cele întemplate.

Petreceri. Tinerimea teologică din Sălagiu și Chior va aranja la 14 Iulie n. 1901 în comuna Acăș (Ákos — sub scut sigur) petrecere cu dans. Prețul de intrare: pentru o persoană 2 cor., în familie 1 cor. 60 bani. Venitul e destinat în favorul bisericei gr.-cat. din loc. Începutul la 7 ore seara. Suprasolării marinimoase și oferte benevoile pentru biserică se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

— »Reuniunea română de cant din Năsăud« invitată la concertul împreunat cu reprezentanține teatrale și urmat de dans, cări se vor aranja în Năsăud, Luni, în 1 Iulie st. n. 1901, în sala de gimnastică. Începutul la $7\frac{1}{2}$ ore seara. Prețul intrării de persoană: a) pentru membri activi și ajutători 1 cor.; b) pentru nemembri 1 cor. 60 bani. Venitul curat e destinat pentru fondul reuniunii. Oferte marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice.

Turci la școalele creștine. În Mostar (Herțegovina) studiază la gimnasiul de acolo 40 de Turci, dintre cări 11 au făcut esamenul cu distincție.

Tipărituri pentru școale. Ca să nu se mai întâmple lucru nepotrivit de a folosi în școalele românesti formulare tipărite în limbă străină, Ven. Consistor din Blaj a dispus, că aceleă să fie traduse românește. Senatele școlare și învățătorii gr.-cat. se vor adresa deci în privința aceasta la tipografia seminarului gr.-cat. din Blaj.

Ninsoare în Austria. În mai multe părți ale Austriei, în munții metalici, în Meran etc. zăpada a căzut în cantări mari.

Tratatul de comerț turco-român. Ziarul »Politsche Correspondenz« află din Constantinopol, că delegații turci și români, însărcinați de a negocia tratatul de comerț turco-român, au stabilit deja basele acestui tratat.

Mărfurile românești vor plăti o taxă de 8 la sută din valoarea lor, cu clausa națiunii celei mai favorizate.

Mărfurile turcești se vor bucura de același privilegiu la intrarea lor în România.

Pentru unele articole turcești, drepturile vor fi și mai mici.

La fondul de 20 bani, creat de Reuniunea sodalilor români din Sibiul pentru acuizarea unei case cu hală de vînzare pe seama meseriașilor români au contribuit dl Dr. Bogdan medic în Langenlois suma de 3 cor., domnul Nicolae Benja, funcționar la »Albinac« pentru fiul și fiica sa Enea și Nanci în total 40 bani; d-șoarele Frieda Sokinék și Vilma Otto; dl Aurel Nistor, cleric curs. II.; Nicolae Stoica, cursor la »Tribuna« dela fiecare 20 bani; Ioan Span, econom și Elisabeta Span născ. Ciapă (Lupșa-sat), dela ambii 1 cor.

Toți studentii ruși, cari fusese înrolați în armată drept pedeapsă pentru că luaseră parte la demonstrațiile și turbările cunoscute, sunt agrăiați din partea Tarului.

Defraudare la tren. Cassarul dela drumul de fer, Radó Aurél, din Brașov, a defraudat vre-o 12.000 de coroane din banii incredințați pe mâinile lui.

O moșie liberă de Jidani. Într-o foaie maghiară din Oradea-mare a apărut în zilele trecute următorul anunț: În apropierea stațiunii dela drumul de fer, într-o comună, unde nu locuște nici un Jidan, se află de vînzare o moșie de 180 jugere. — La aceasta o foaie jidovească din Budapesta face următoarea glosă: »Anunțul e caracteristic. De sigur autorul anunțului crede, că moșia lui are mai mare valoare, fiindcă în comună nu locuște Jidani.« Astă de bună seamă așa este.

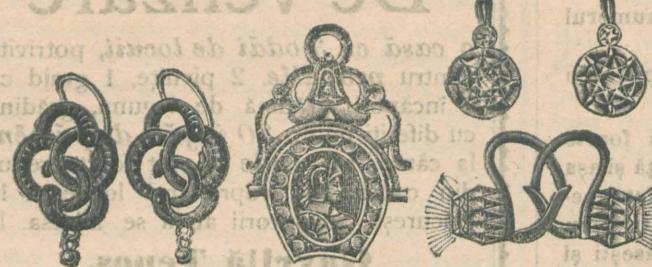
Concurs bis.-școl. Archidiocesa gr.-or. Sibiu. Boiu, ppresb. Sibiu, 2 posturi înv., salar 600 cor., cuartir sau 40 cor. relut, 4 stângini de lemne. Preferiți cei ce vor putea propune economia în școală de rep. și vor înființa cor. Se cere presentarea la biserică. Termin 27 Iulie n. — Dobra, post de invățător și de invățătoare, cu câte 800 cor., Fintoag și Lăpușniu-super. 600 cor., cuartir, lemne, Brznic, 600 cor. și cuartir, ppresb. Dobrevi. Se cere presentarea la biserică. Terminul 22 Iulie n. — Bucium-sat, protopresb. Abrud, post de înv., salar 600 cor. (441 din casa bis., restul dela camara din Abrud), cuartir, grădină, lemne, dela înmormântări 1—2 cor. Se cere presentarea la biserică. Terminul 22 Iulie v.

Archidiocesa gr.-cat. Blaj. Până la ziua de 15 Iulie n. se scrie concurs pentru ocuparea parochiei Tulgheș, distr. Giurgeu. Emolumente: casă, culină, grădină, lectoral dela 160 familii câte 4 cor., dela 41 câte 2 cor., venitele stolare îndatinăte. Suma venitului curat după conscrierea de congruă 656 cor. 68 bani. — Până la ziua de 31 Iunie se scrie concurs pentru ocuparea parochiei Ciugudul-de-sus, distr. Aries. Emolumente: casă, sură, grădină; porțiune canonică 9 186° arător, 11 1079° feneș, 10 602° pășune, 2 1025° pădure, lectoral dela 85 familii câte 1 felderă de cucuruz și o zi de lucru, stola îndatinătă. Suma venitului 371.83 cor. — Până la 25 Iulie n. se scrie concurs pentru stațiunea docentală din Grebeniș, districtul Pogăceaua. Emolumente: cuartir, grădină, 400 cor. repartiție, 200 cor. venitul unei table de 60°.

Baba surdă.

Bună dimineață baba! Pun crastaveti pe iarba. Cum ii rindu 'n sat? Trei de-o dută-am dat. Pare că ești surdă? Dau și pe urdă.

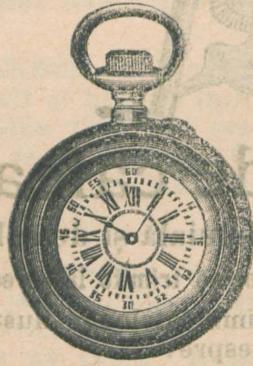

Atelier pentru oroloage nouă,
reparaturi și optica etc.

Și cea mai neînsemnată comandă
se execuță prompt și cu reîntoarcere
cerea postei și totdeauna cu garanție.

Prospective bogat ilustrate
gratis și franco.

Nr. 183 A.
Orologiu de nichel remontoir, 50 mm., calitate bună fl. 3.40, același de calitate mai bună fl. 4.10, același cu 3 copereminte tari fl. 4.40, același cu trei copereminte de calitate mai bună fl. 5.75.

Nr. 194 A.
Orologiu de dame verit. de argint cu coperemint duplu fl. 6.75, același cu 3 copereminte tari fl. 10.—

46 1—2

Julius Erös,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5.

Cel mai mare deposit de oroloage, juvaericale, argintării și aurării din Transilvania, niarecomandă ieftin și bun toate produsele ciasornicărilor, jüvaergiilor și opticilor.

Nr. 200 A.
Orologiu de dame verit. de aur, 14 carate, 30 mm. diametru, frumos gravat, cu coperemint duplu fl. 20.—, același în calitate mai bună fl. 30.—, același de argint fl. 7.50.

46 1—2

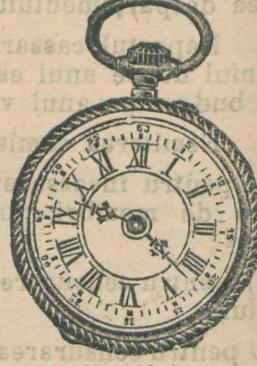

Nr. 187 A.
Orologiu de domini remontoir de ruolz (Neusilber), cu 3 copereminte tari și frumoase, 50 mm., și exact fl. 4.50, același în calitate mai bună fl. 5.50, același de argint fl. 6.75, același de argint mai bun fl. 8.50.

Nr. 196 A.
Orologiu de dame verit. de aur, 14 carate, foarte frumos fl. 20.75, același foarte tare fl. 27.50.

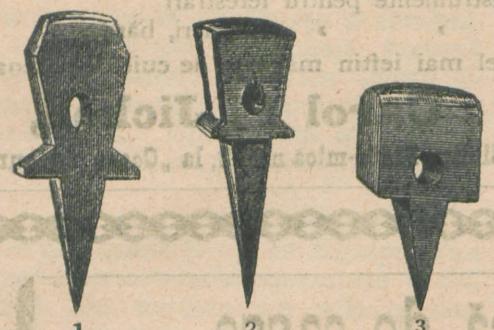
46 1—2

Nr. 123 A.
Orologiu de oțel negru, frumos și cu garanție fl. 3.40, același cu mașinerie foarte bună fl. 4.50, același cu coperemint duplu fl. 4.50, același cu coperemint cu mașinerie foarte bună fl. 7.50.

CAROL F. JICKELI,

Sibiu, Piața-mică.

Nicovale (ilăie) de coase,
cu garanție pentru fiecare bucătă
Figura 1 2 3
1 buc. cor. 1.— —96 —86

Cuți de coase
dela 12 bani în sus în deposit bogat.

Lungimea	70	75	80	85	90	cm.
1 buc. cor.	1.60	1.60	1.60	2.—	2.—	

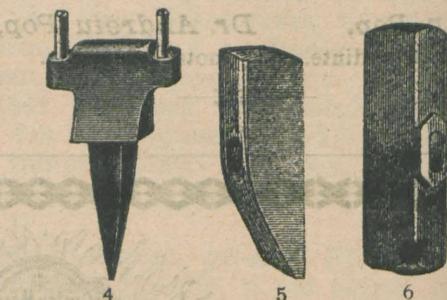
Cumpărând 10 bucăți deodată, dău o bucată ca rabat.

Cu deosebire recomand:

Cuți americane, 1 bucată . . . cor. —40
Cuți vineții veritabile de Bergamo, semnul CFJ, 1 bucată . cor. —80

Contingentul de cumpărători al acestor cuți de Bergamo crește în continuu.

Eu le pot recomanda cu toată încrederea.

Nicovale (ilăie) de coase
figura 4 cu conducător de coasă
1 buc. cor. 1.90
Ciocane de coase, fig. 5 à 250, 300 grame
1 bucată cor. —86 —90

Figura 6 à 300 grame, 1 buc. cor. 1.—

Garanție pentru fiecare bucată. Adeca, eu schimb ori si ce coasă provăzută cu semnul CFJ și nu corespunde, chiar și atunci când ea a fost deja bătută și folosită.

Eu pot recomanda economilor cu cea mai mare încredere această coasă. În decursul anilor eu mi-am câștigat un foarte mare contingent de cumpărători la coasa aceasta.

Aparat nou de bătut coasa.

Acest aparat are mărele avantajiu, că ciocanul, deși purtat de mână loveste totdeauna acurat pe același loc al nicovelei, ceea-ce e neapărat de lipsă pentru a pute bate coasa bine.

Prin aceea că ciocanul se conduce de mână e posibilă o regulare foarte exactă a tăriei fiecarei lovitură.

Nicovala se poate muta după ce s'a tocit la un loc în decursul timpului.

Acest aparat se poate vedea funcționând în localul meu de vânzare. 1 bucată cor. 25.—

